

Η ΑΠΟΚΡΥΦΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΠΑΓΚΑΒΑΝΤ ΓΚΙΤΑ

Rudolf Steiner

GA 146

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΓΚΙΤΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ETRA

Τίτλος: **Η απόκρυφη σημασία της Μπαγκαβάντ Γκίτα**
Η εσωτερική διάσταση της Γκίτα και το κάλεσμα της
αυτοσυνείδησης (GA 146)

Πρωτότυπος τίτλος του έργου:
Die okkulten Grundlagen der Bhagavad Gita

Ομιλητής: Rudolf Steiner
Μετάφραση: Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος
Επιμέλεια έκδοσης: Άρτεμις Χανιώτη

ISBN: 978-618-5735-41-8

Ελληνική Ανθρωποσοφική Κοινότητα
www.anthroposophy.gr

Εκδόσεις ETRA® 2025
Ευεργετών 7, Π. Φάληρο, 17563
Τ.: 210 9811753
www.etra.gr

*Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή περιληπτική,
η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση της μετάφρασης του βιβλίου
με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.*

Ό,τι κάνει τον άνθρωπο άνθρωπο δεν είναι το ότι βλέπει το φως, αλλά το ότι συνειδητοποιεί το φως.

~Rudolf Steiner

Το έργο του Ανθρωποσοφικού Κινήματος ουσιαστικά είναι να μας γνωστοποιήσει κόσμους που μας περιβάλλουν κάθε στιγμή. Κόσμους στους οποίους ζούμε, αλλά για τους οποίους δε γνωρίζουμε τίποτα υπό κανονικές συνθήκες. Η Ανθρωποσοφία δε θέλει να μας γνωστοποιήσει κόσμους οι οποίοι είναι μακριά μας, δηλαδή κόσμους που μας είναι απρόσιτοι. Θέλει να μας φέρει πιο κοντά με τους κόσμους εκείνους που μας επηρεάζουν και μας περιβάλλουν. Ωστόσο, αυτοί οι κόσμοι είναι άγνωστοι για μας επειδή δε διαθέτουμε τα όργανα εκείνα που θα μας επιτρέψουν να τους παρατηρήσουμε.

Προς το παρόν, το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να ενημερώσουμε για τους κόσμους αυτούς τους ανθρώπους. Μπορούμε μόνο να επισημάνουμε και να ενθαρρύνουμε τους ανθρώπους να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θα «ξεκλειδώσουν» τα όργανα εκείνα που θα τους επιτρέψουν να αντιληφθούν αυτούς τους υψηλότερους κόσμους.

Βερολίνο, 28 Οκτωβρίου 1903 - (GA 88)

~ Rudolf Steiner

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Εκδότη	11
---------------------	----

Προς τον αναγνώστη	15
--------------------	----

Διάλεξη I	17
------------------	-----------

Η σημασία της Μπαγκαβάντ Γκίτα για την παγκόσμια ιστορία και την ανθρώπινη εξέλιξη. Η κατάσταση της ψυχής του Άρτζουνα μπροστά στον πόλεμο και η εμφάνιση του Κρίσνα ως οδηγού προς την αναγνώριση του Εγώ.

Διάλεξη II	39
-------------------	-----------

Η εξέλιξη της ψυχής μέσω της γιόγκα όπως περιγράφεται στα πρώτα άσματα της Γκίτα. Η βαθμιαία προετοιμασία της ανθρώπινης ψυχής για υπεραισθητές εμπειρίες μέσα από την πειθαρχία και τη γνώση.

Διάλεξη III	67
--------------------	-----------

Η κάθαρση του ονείρου και η μεταμόρφωση των εσωτερικών δυνάμεων μέσω της εσωτερικής εργασίας. Η εισροή υψηλότερων πνευματικών εμπειριών στο κατώφλι του συνειδητού.

Διάλεξη IV	87
-------------------	-----------

Η συνάντηση με υπεραισθητές εμπειρίες στον χώρο των ονείρων και του ύπνου. Η ανακάλυψη της αληθινής φύσης του Κρίσνα μέσα από την πνευματική όραση.

Διάλεξη V

111

Ο κύκλος της ζωής και ο ρόλος των πνευματικών δυνάμεων στη διαμόρφωση του ανθρώπινου οργανισμού. Η προετοιμασία της ψυχής για την αφύπνιση του Εγώ μέσω της δράσης του Κρίσνα.

Διάλεξη VI

129

Η καλλιτεχνική δομή της Μπαγκαβάντ Γκίτα και η σταδιακή ανύψωση του ανθρώπινου βιώματος ως την αναγνώριση της φύσης του Κρίσνα. Η διαφοροποίηση του έργου του Κρίσνα από την κοσμική αποστολή του Χριστού.

Διάλεξη VII

149

Η προέλευση των δυνάμεων δημιουργίας του ανθρώπου και η προστασία τους από την επιρροή του Λούσιφερ. Η σύνδεση της καθαρής ψυχής με την αποστολή του Κρίσνα και η μελλοντική ενσάρκωσή της στο παιδί του Κατά Λουκάν Ευαγγελίου.

Διάλεξη VIII

169

Η σύνδεση της σκέψης της Γκίτα με την φιλοσοφία του Φίχτε, του Χέγκελ και του Σολόβιεφ. Η σημασία των τριών ποιότητων (Σάττβα, Ράτζας, Τάμας) στην ανθρώπινη ψυχή και στην πνευματική εξέλιξη.

Διάλεξη IX

193

Η ώθηση του Κρίσνα προς την αυτοσυνείδηση και την

τελείωση της ανθρώπινης ψυχής. Η υπέρβαση των
άκρων της λουσιφερικής και κρισναϊκής επίδρασης
μέσω της ενωτικής δύναμης του Χριστού.

Επίμετρο 221

Ανατολικοί όροι και ανθρωποσοφία 223

Σύντομο βιογραφικό του Rudolf Steiner 228

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

Το παρόν έργο του Rudolf Steiner, *Η Απόκρυφη Σημασία της Μπαγκαβάντ Γκίτα*, δεν είναι ένα ακόμη σχόλιο πάνω σε ένα από τα ιερότερα κείμενα της Ανατολής. Είναι μια πνευματική αποκάλυψη — ένα άνοιγμα προς την ουσία του ανθρώπινου πεπρωμένου, όπως το προσέγγισε ο Steiner μέσα από την πνευματική επιστήμη.

Οι εννέα αυτές διαλέξεις δόθηκαν στο Ελσίνκι το καλοκαίρι του 1913 — ένα έτος σταθμό για την ιστορία της ανθρωποσοφικής κίνησης. Τον ίδιο χρόνο, ο Steiner είχε ιδρύσει τη Γερμανική Ανθρωποσοφική Εταιρεία, είχε θέσει τα θεμέλια για τη μελλοντική οικοδόμηση του Goetheanum και είχε ξεκινήσει την καλλιτεχνική του δραστηριότητα στο θέατρο με το πρώτο του μυστηριακό δράμα *Η Πύλη της Μύησης*. Το 1913 σηματοδοτεί μια αποφασιστική στροφή: από την προφορική διδασκαλία στην αρχιτεκτονική, δραματική και επιστημονική έκφραση της πνευματικής επιστήμης μέσα στον πολιτισμό.

Μέσα σε αυτό το κοσμοϊστορικό πλαίσιο, ο Steiner αποδέχτηκε την πρόσκληση πνευματικών κύκλων της Βόρειας Ευρώπης να ταξιδέψει στο Ελσίνκι, τότε ανερχόμενο κέντρο εσωτερικών αναζητήσεων. Η Φινλανδία, στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, προσέφερε το κατάλληλο έδαφος για ένα πνευματικό μήνυμα γεφυρωτικό και οικουμενικό. Η επιλογή της *Μπαγκαβάντ Γκίτα* ως θεματική των διαλέξεων δεν ήταν τυχαία: σε μια εποχή όπου οι παλαιοί πνευματικοί κόσμοι έτειναν να

αποσπαστούν, η Γκίτα πρόσφερε το αρχετυπικό πρότυπο της εσωτερικής μάχης για την αλήθεια και την ελευθερία — μια μάχη που συνδέει τον ανατολικό στοχασμό με τη δυτική συνειδησιακή ανάπτυξη.

Το έργο αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία αν το δούμε μέσα στο ευρύτερο πνευματικό κλίμα της εποχής. Λίγους μόλις μήνες πριν, ο Steiner είχε αποχωρήσει από τη Θεοσοφική Εταιρεία, διαφωνώντας ριζικά με την απόπειρα να ανακηρυχθεί ο Krishnamurti ως παγκόσμιος διδάσκαλος και με την απόλυτη προσκόλληση στις ανατολικές παραδόσεις. Σε μια εποχή όπου το ενδιαφέρον για την Ανατολή είχε καταστεί σχεδόν δογματικό μέσα στους πνευματικούς κύκλους της Ευρώπης, ο Steiner επέλεξε να επανεξετάσει τη *Μπαγκαβάντ Γκίτα*, όχι ως απολιθωμένο κείμενο μυστηριακής σοφίας, αλλά ως ζωντανή πνευματική μαρτυρία που προετοιμάζει το επόμενο εξελικτικό βήμα της ανθρωπότητας: την εσωτερική ελευθερία και την πνευματική αυτοσυνείδηση του Εγώ.

Με αυτόν τον τρόπο, το παρόν έργο στέκεται όχι μόνο ως μια ερμηνεία της *Γκίτα*, αλλά και ως διακήρυξη ενός νέου δρόμου: της ενσυνείδητης ένωσης Ανατολής και Δύσης μέσα από την εσωτερική ελευθερία. Το πρόβλημα του Karma, της αιτιακής αλληλουχίας ζών και πράξεων, συνδέεται εδώ με την ανάγκη υπέρβασής του. Όπως διδάσκει ο Κρίσνα στον Άρτζουνα, η πράξη δεν πρέπει να εγκαταλείπεται, αλλά να υπερβαίνεται μέσω της γνώσης της Maya — της μεγάλης αυταπάτης της αισθητής πραγματικότητας — και της αφιέρωσης στον πνευματικό Εαυτό.

Ο Steiner προχωρά ακόμη βαθύτερα: τονίζει ότι χωρίς τη Χριστιανική ώθηση, αυτή η ελευθερία θα παρέμενε ημιτελής. Ο Χριστός δεν έρχεται να καταργήσει το karma, αλλά να το μεταμορφώσει μέσω της αγάπης και της ελεύθερης ηθικής συνείδησης. Έτσι, η Μπαγκαβάντ Γκίτα και το Ευαγγέλιο δεν έρχονται σε αντίθεση, αλλά αλληλοσυμπληρώνονται ως σταθμοί στην εξελικτική πορεία της ανθρωπότητας προς το Πνεύμα.

Οι διαλέξεις στο Ελσίνκι, ενταγμένες μέσα στη μεγάλη ανθρωποσοφική κίνηση του 1913, δεν αποτελούν απλώς μια εξήγηση της Γκίτα, αλλά ένα εσωτερικό κάλεσμα να σταθούμε και εμείς σήμερα, όπως στάθηκε τότε ο Άρτζουννα, μπροστά στις αντιφάσεις του κόσμου και να αντλήσουμε μέσα μας την απόφαση να αγωνιστούμε με το ξίφος της Πνευματικής Επίγνωσης.

Η εσωτερική μάχη δεν αφορά πια μόνο την ινδική ή τη δυτική ψυχή, αλλά την ψυχή κάθε ανθρώπου στην εποχή του Πνεύματος. Αφορά τον σύγχρονο άνθρωπο, που πασχίζει να υπερβεί τη σύγχυση και το σκοτάδι της εποχής του. Είθε αυτό το έργο να σταθεί για τον αναγνώστη ένας αληθινός οδηγός, όχι μόνο προς την κατανόηση της Μπαγκαβάντ Γκίτα, αλλά προς τη βαθύτερη μύηση στην ελευθερία του Πνεύματος.

Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος
Παλαιό Φάληρο, Φεβρουάριος 2024